

Spašavanje Igora Jelinića iz podzemnog sustava Piaggia Bella

Dana 8. kolovoza 2007. Igor Jelinić-Jela, jedan od najiskusnijih i najboljih hrvatskih speleologa, istraživao je s talijanskim kolegama veliki podzemni sustav Piaggia Bella u Italiji. Na razmjerno laganom dijelu se poskliznuo i u padu sloomio nogu te ozlijedio rame. Otvoreni prijelom noge velik je problem i u gradu, ali u jami na dubini od 300 metara i 4 kilometra daleko od ulaza to je, najblaže rečeno, dramatičan događaj.

Spašavanje koje je uslijedilo danima bilo je jedna od glavnih vijesti u hrvatskim, ali i svjetskim medijima. Nije ni čudno, jer su talijanske kolege iz Corpo Nazionale Soccorso Alpino e Speleologico (Nacionalna gorska služba spašavanja) izvele do sada najveću speleološku akciju spašavanja u svijetu. Preko stotinu i pedeset spašavatelja gotovo četiri dana borilo se za svaki metar daljine i visine. Igor Jelinić je na svjetlo dana iznesen 12. kolovoza u 13:34.

U nastavku možete pročitati kako je Jela doživio i proživio spašavanje, o čemu je razmišljao, kako je gotovo četiri dana funkcionirao zavezan u nosilima, je li spavao, kako je obavljao nuždu i još desetke »sitnih« pojedivosti. Iznimno je to zanimljivo štivo, istovremeno i dramatično i zabavno. Jela je i sam spašavatelj pa je vrlo dobro razumio napore talijanskih kolega i ovo je njegova svojevrsna zahvala za sve što su napravili.

Hrvoje Dujmić (HGSS)

Kako sam doživio i proživio spašavanje iz podzemnog sustava Piaggia Bella

Igor Jelinić

Još u vrijeme dok sam živio u Italiji slušao sam i čitao o podzemnom sustavu Piaggia Bella kao jednom od najvećih u zemlji. Susjednoj Labassi posvećen je čitav jedan broj časopisa Speleologia, glasila Talijanskog speleološkog saveza, najpoznatijeg u Italiji. Očaravajuća mogućnost da bi se spajanjem tih dvaju speleoloških objekata dobila najdublja i najduža špilja u zemlji, bila je dovoljna da čitavu priču trajno memoriram.

Na žalost, postojala je tada i još jedna okolnost koja mi je pomogla da ne zaboravim Marguareis, kako se taj dio Alpa zove, i njegove podzemne ljeptice. Čudljiva klima čitave regije na

kojoj se sukobljavaju alpske i sredozemne ciklone koštala je u ljeto 1990. života čak devetoricu iskusnih speleologa. Između torinskih i imperijskih su speleologa oduvijek postojali stanoviti antagonizmi, ali ih je tada potisnula odlučnost u pokušaju spajanja Labasse i Piaggia Belle. U jednoj od akcija pokušaja spajanja ili barem približavanja ovih dviju špilja okupilo se čak dvanaest najpoznatijih speleologa iz obaju klubova. Istraživači u Labassi pod vodstvom speleologa iz Imperije, nisu znali da se usprkos dobrim prognozama vani dogodila velika promjena u temperaturi praćena obilnim snježnim padalinama.

Izvlačenje Igora Jelinića trajalo je četiri dana i bilo je dosad najveća akcija speleospašavanja u svijetu

Po izlasku, iako iznenađeni i nedostatno odjeveni, momci su se pokušali domoći sigurnosti najbližeg skloništa, no u dvije snježne lavine nestalo ih je čak devet! Trojica koji su izašla poslije i koji su po tragovima shvatili kakva je nesreća zadesila njihove kolege, vratili su se u sigurnost špilje, gdje su čekali spasioce.

Priča o špiljama Marguareisa ima mnogo, traju već puna četiri desetljeća i govore o naporima koje su speleolozi prilikom istraživanja poduzimali, o danku koji su špilje uzimale.

U želji da i sam pridonesem poznavanju podzemlja tog dijela svijeta odlučio sam sudjelovati

na istraživačkom logoru koji svake godine organiziraju članovi Gruppo Speleo Piemontesi iz Torina. Nakon puno godina zimske i proljetne ekspedicije nisu mi oduzele godišnji odmor, pa mi je čitav ostao na raspolaganju za ljetne aktivnosti. Na moje veliko zadovoljstvo priključili su mi se Ivan Glavaš i Nenad Kuzmanović iz SU Spelunka.

Kad smo napokon krenuli na put, nisam ni sanjao da ću iskoristiti tek nekoliko dana svoga toliko čuvanog godišnjeg odmora, a još manje da ću za nekih pet dana postati najpoznatiji Hrvat u Hrvatskoj, Italiji a možda i šire.

Ritam kretanja špiljom kakav su Kuzmi, Glavašu i meni nametnuli talijanski kolege je bio brz i odgovarao nam je više nego sporiji jučerašnji, kada smo s prijateljicom Deborom kao vodičem otišli u drugi kraj jame. Usprkos neprestanom kretanju takvom brzinom, znojili smo se manje. Za vrijeme jednoga smo kraćeg zastanka, rezimirajući prijedeno, shvatili da napredujemo upravo fantastično: umjesto za predviđenih pet, stići ćemo do cilja, odnosno mjesta gdje krećemo u dotad nepoznat dio jame, za manje od četiri sata. Kako smo sedmorica nosili šest transportnih torbi, povremeno bismo se zamijenili, pa je baš na mene pao red da budem bez tereta, što uvelike olakšava kretanje. Ni ta činjenica, kao ni pomna pažnja, ni odlična tjelesna kondicija koju sam stekao zahvaljujući stalnom špiljarenju u posljednje vrijeme, eto, ni sve to zajedno nije bilo dovoljno da izbjegnem događaj koji je uskoro uslijedio i koji će mi, mogu slobodno reći, bitno izmijeniti životni ritam.

Prečnica kao i mnoge druge prije nje. Dvostruko uže rastegnuto u dužini od oko pet-šest metara služi za osiguranje od pada u također pet-šest metara duboku pukotinu, koju raširenih ruku i nogu treba prepriječiti. Stijene su pomalo izlizane od stotina špiljara koji su kroz dugi niz godina tuda prolazili. Ipak, sve u svemu – šala mala. Nešto sasvim uobičajeno. Kada mi je lijeva čizma kliznula niz stijenu nisam se stigao okrenuti da bih se rukama zaštitio od udarca. Prvi dodir sa stijenom pripao je mom lijevom rame-nu, što je odmah imalo za posljedicu iščašenje. Čovjek u padu obično ima nešto mačjega u sebi tako da je sposoban brzo reagirati položajem da ublaži posljedice pada, ali nakon udarca ramenom ja sam nastavio padati kao mrtvo tijelo, pritom jako udarivši lijevom stopalom u kameni izbočinu. Za moje kolege, dvojicu koji su već bili na drugoj strani i četvoricu koji su iza mene čekali svoj red, sve je djelovalo zbunjujuće i čak pomalo smiješno. U sekundi sam pao oko metar ili metar i po, uz dva glasna uzvika. Ostavši visjeti na užetu za osiguranje odmah sam rezimirao nastalo stanje i iznio ga kolegama:

- Ragazzi, io ho la spalla fuori e frattura espota sulla gamba! (Dečki, izletjelo mi je rame, a imam i vanjski prelom noge!)

S obzirom na to da su svi složno odgovorili smijehom, ponovim istu rečenicu uz dodatnu ozbiljnost u glasu. Tada je zakratko nastao tajac od nekoliko trenutaka. Osjećaj nemoći i potpune ovisnosti o kolegama bio je kod mene potpun. Samostalno se nisam mogao pomaknuti ni pedlja. Već nakon nekoliko minuta bio sam preseljen uz pomoć sidrišta u stropu, kolotura, užeta i zajedničkih snaga šestorice kolega na ravniji dio, dvadesetak metara udaljen od mjesta nesreće. Pamtim dobro kratak dijalog s Dondom, talijanskim prijateljem, koji se odvijao dok su me na rukama prenosili kratkom, strmom padinom.

- Jesi li ti svjestan gdje smo mi? – upitao me Donda.

- Jesam - odgovorio sam bez puno razmišljanja.

- Shvaćaš li da ti se ovdje nije smjelo baš ništa dogoditi?

- Potpuno!

- I svjestan si da ćemo te morati izvlačiti bar dva dana?

- Čekaj malo, – reagirao sam iznenađeno – jesi li ti svjestan gdje smo? Pa, trebat će barem četiri, pet dana da vidim sunce!

Nisam tada bio načisto, a nisam ni sada, jesu li Donda i drugi koji su ga podržali htjeli mene osloboditi straha od dugotrajnog transporta ili se samo radilo o pogrešnoj procjeni. Na žalost, ja sam bio u pravu.

Ono što je uslijedilo bila je prema svim dostupnim podacima jedna od najkompleksnijih akcija speleospašavanja ikad. Po broju sudionika i vremenu koje je bilo potrebno da se spašavanje privede kraju ovo je dosad svakako rekordna akcija u svjetskim razmjerima, što je bilo uvjetovano težinom ozljeda, morfologijom špiljskih kanala i udaljenošću od mjesta nesreće od izlaza. Ipak, zahvaljujući odličnoj uvježbanosti talijanskih speleospašavatelja, njihovom iskustvu i masovnosti, spašen sam na najbolji i najbrži mogući način.

Prateći zbivanja oko sebe kroz malo odškri-nuti vizir kacige tih nekoliko dana, nisam imao ni približnu predodžbu o medijskoj pompi koja se oko mog slučaja razvila. Neposredno nakon nesreće zamolio sam Ivana Glavaša da po izlasku na površinu ne šalje obavijest o nesreći u

Metar po metar prema izlazu

Hrvatsku kako bi se izbjegla nepotrebna panika. Računao sam da ću, kad izađem na površinu ili kad stignem u bolnicu, ja sam javiti majci i ostalima o nezgodi i time ih osloboditi suviše napetosti i iščekivanja. To je, međutim, bilo potpuno iluzorno. Još za vrijeme boravka u jami priča o mom spašavanju punila je novinske stupce i naslovnice. Prikazi nesreće i spašavanja bili su uglavnom pretjerano senzacionalistički, što je standardna značajka dnevnog, više ili manje žutog tiska, pogotovo kad su događaji o kojima je riječ i sami po sebi prilično dramatični.

Putujući kroz špiljske kanale prema izlazu imao sam prilike sresti desetine speleologa spasilaca, od kojih sam poznavao tek nekolicinu. Odrađivali su smjene po 24 sata što je, uz dolazak i odlazak, uglavnom značilo trideset i više sati neprekinutog boravka u podzemlju. I sve samo zbog mene! Njihovi su mi nesebični napori čitavo vrijeme davali osjećaj povjerenja i sigurnosti. Liječničko strpljenje i briga koju sam uživao nadmašila je sva moja optimistična očekivanja. Svi su imali samo jedan cilj: dovesti me na sigurno čim prije, uz što manje patnji za mene. A bio sam, iako sam se čitavo vrijeme tru-

dio da ne budem, vrlo zahtjevan pacijent zbog težine mojih ozljeda. Ako je istina da sam svojom smirenošću i vedrinom duha uspijevaو imalo olakšati mukotrpan posao oko svog spašavanja, onda mogu biti sretan i ponosan. To je najmanje što sam im mogao zauzvrat dati. Među različitim ljudima iz iste branše, pa tako i među speleolozima nerijetko postoje stanoviti konflikti i antagonizmi, a loši odnosi ponekad mogu izazvati i otvoreno neprijateljstvo, pa i mržnju, no ovakve nesreće potiskuju sve nesuglasice duboko u drugi plan. Sjedinjeni u stroj sazdan od više od stotinu i pedeset kotačića, u lanac koji nema i ne smije imati slabu kariku, moji su spasioци odrađili posao za povijest. Nije slučajno da mnogi speleolozi smatraju svojom moralnom obavezom biti dijelom speleospasilačke službe; u slučaju nesreće, spremni su dati sve od sebe za spas jednog od svojih, pripadnika Naroda Speleologa. Jedina nagrada koju očekuju i jedina koju obično dobiju jest zadovoljstvo zbog dobro odrađenog posla i spašenog života. S moje točke gledišta, stvar je bila dublja. Nije se radilo o bilo kojem speleologu, nekom od naših, radilo se o meni osobno, o spašavanju mog života, o

Giovanni Badino

Vrijeme odmora

svemu što na ovom svijetu imam. Jedinstveno iskustvo!

Uz neizmjernu zahvalnost prema svima koji su na bilo koji način sudjelovali u mom spašavanju, kao i prema onima koji su bili spremni sudjelovati da se ukazala nužda, a takvih je bilo puno, želio bih ih sve podsjetiti na jedno staro narodno vjerovanje: kada spasiš nečiji život postaješ odgovoran za njega. No, neka ne brinu previše, ako će u mom budućem životu i biti loših ili neodgovornih poteza, svaki od mojih spasilaca će odgovornost moći podijeliti sa više od sto pedeset sukrivaca.

O liječnicima, šivanju, boli, moralu, snu, miniranju, obavljanju nužde, doživljaju izlaska i još nekim pojedinostima

Dugotrajan transport nosila i puno ljudi uključenih u njega vezani su uz mnoštvo detalja koji nisu spomenuti u priči i postupno padaju u zaborav. Vrijedi ih se prisjetiti.

Otvoreni prelom noge podrazumijeva i krvarenje. Da bih prilikom transporta gubio čim manje krvi, liječnik Giuseppe Giovine mi je djelomično zatvorio ranu šivanjem. Bol koju sam pritom osjećao bila je zanemariva, djelomično zbog djelovanja analgetika, djelomično zbog bitno promijenjenih kriterija granice boli.

Prvih sat ili dva nakon nezgode bol je bila sasvim podnošljiva, a tada je krenulo. Momci su se naslušali mojih jauka dok nije stigla doktorica Chiara Giovannozzi s prvim analgetikom, de-

set sati nakon nezgode. Četrdesetak sati poslije rečeno mi je da se mora promijeniti vrsta sredstva protiv bolova jer sam već dobio dozvoljeni maksimum. Na red je došao morfij, što sam shvatio kao pojačanje, ali me doktor Beppe razuvjerio. Primarno korišteno sredstvo je bilo jače. Ne znam naziv niti ne želim znati. O tim je stvarima razmišljalo osmero liječnika, od kojih je uvijek jedan bio sa mnom.

Osim nadzora moga zdravstvenog stanja tijekom čitave akcije, liječnici su bili najzaposleniji između pojedinih etapa transporta. Koliko pamtim, transport je zaustavljen četiri puta, kako zbog tehničkih priprema za nastavak (postavljanje sidrišta i proširivanje uskih prolaza miniranjem), tako i zbog mog odmora, fizioloških potreba i novog liječničkog pregleda. Svaki put bio bi podignut ili možda bolje reći obješen šator od mikrofibre, koji bi u kratko vrijeme bio zagrijan na vrlo zadovoljavajuću temperaturu. Konstrukcija bivka vrlo je jednostavna a postavlja se za dvije do tri minute. U šatoru bih obično pio tople napitke, uglavnom čaj, i pokušavao jesti, najčešće bezuspješno. Jedino što sam s tekom uspijevao progutati bile su čokolade. Mesne zalogaje, sireve i slično gotovo nikako nisam mogao uzeti. Tada bih također primao infuzije, dozu antibiotika i analgetika.

Obavljanje male nužde je bio poseban ritual koji nisam mogao obavljati bez pomoći. Sam čin mokrenja sam, iako uz bolove zbog teškog postavljanja u odgovarajući položaj, odrađivao sam doduše sam, ali za skidanje i oblačenje odjeće trebao sam pomoć. Veliku nuždu nisam uopće obavljao sve do karlovačke bolnice punih tjedan dana nakon nesreće. Kako bih nakon višesatnog transporta jedva dočekaio stanku u bivku, tako bih i nakon dva ili tri sata mirovanja jedva čekao nastavak transporta. Spavati usprkos umoru ionako nisam mogao, ponajviše zbog živčane napetosti i pojačanog izlučivanja adrenalina. Tijekom posljednjeg dana transporta kroz najšire i najkomotnije špiljske kanale prijeđen je i najveći dio puta. Tada nije bio podizan šator niti u zastancima transporta, već bi nosilo bilo samo polegnuto, odnosno naslonjeno na stijene. Tako sam imao puno više mogućnosti za razgovor sa svojim spasiocima, ali sam već potpuno iscrpljen zapadao u

polusan ili rijetke trenutke dubljeg sna, koji bi obično bili prekinuti mojim hrkanjem. Inače, na čuđenje mnogih koji su imali prilike uz mene spavati, ne hrčem nikada bez obzira na položaj ili količinu popijenog. Na nosiljkama mi se ipak više puta događalo da glasno zahrčem, što bi me bez iznimke odmah i probudilo. Takvo stanje polusna zbunjivalo je i ponekad zabrinjavalo liječnike koji su nadzirali moje zdravstveno stanje, jer bih s vremena na vrijeme nesuvislo govorio, ali ne zbog groznice ili bunila nastalog zbog nestabilnog zdravlja već isključivo zbog predugog razdoblja bez sna. Dobro utopljen i nakljukan sedativima, lebdio sam između sna i stvarnosti.

U trenucima potpune budnosti pokušavao sam održati na visini moral, kako svoj tako i mojih spasilaca. Iščekivanje signala da transport može krenuti dalje u hladnoći špilje (2-3°C) ponekad je na ekipu djelovalo neugodno. Uživao sam u privlačenju njihove pažnje u takvim dugim, teškim pauzama. Razbio bih tišinu podizanjem vizira i postavljanjem pitanja: »Ljudi, znate li što me trenutno najviše muči?« Jedva dočekavši da se osjećaju korisni, u glas bi reagirali: »Što, što?«, pri čemu bi se na licima čitala spremnost da mi pomognu na svaki način. »Ma, ona usrana situacija na Bliskom istoku!« I dok bi još bili zbunjeni, dodao bih: »Ali mi tu ionako ne možemo ništa!« Spustio bih vizir, ušutio i tek tada čuo njihov smijeh. Ponekad bih otfućkao neku melodiju kakva bi u akustičnim špiljskim salama imala blagotvoran efekt na umorne spasiocima. Ne sumnjam da je stimulativno osjetiti zdrav duh kod unesrećenog jer to ujedno spasiocima ostavlja dojam da posao koji obavljaju teče kako treba.

Naravno, nije uvijek bilo tako, pogotovo meni najdužega, posljednjeg dana spašavanja. Znajući da sam blizu izlaza, strpljenje me je počelo napuštati i na trenutke sam osjetio vlastitu zlu krv. U najtežim prilikama čovjek o sebi može najviše saznati. Postajao sam ljut na sve koji stoje i čekaju. Zašto me ne vade van umjesto da gube vrijeme bez veze? Ljudi su radili kao mravi a ja sam imao dojam da je to sve bezvezan posao i da se može izvesti puno brže i bolje, iako bih već u sljedećem trenutku lucidnosti shvaćao da mi psiha nije više baš najčvršća.

Sam trenutak izlaska iz jame na danje svjetlo za mene nije bio euforičan, već sam dnevno svjetlo doživio kao i svaki put prilikom izlaska iz podzemlja. Prilično tupo i nekako previše hladno. Dakako, atmosferu koja se pojavom nosila na površini mogla osjetiti vrlo brzo mi je dala do znanja da taj trenutak znači pobjedu najveće spasilačke ekipe ikad u borbi za život jednog kolege speleologa. Pronošenje mojih nosila kroz ruke stotinjak spasilaca prema helikopteru neću zaboraviti nikada. Zajednički uzvik iz stotine grla bio je silno emotivan. Činilo mi se kao da je sudac odsvirao kraj utakmice u finalu svjetskog prvenstva u kojem su pobijedili moji. Imao sam vrlo dobre razloge da navijam za njih.

Da bi nosila mogla proći kroz uske špiljske kanale, posebne ekipe minera su ispucale čak 240 eksplozivnih punjenja, što je nažalost znatno izmijenilo prirodni izgled špilje. Možda je prvi put u povijesti izveden tako neobičan građevinski pothvat: od užadi je ispletena mreža kao most kojim su spasioci s nosilom prošetali i tako uštedjeli puno vremena.

Akcija ovakvog obima vrlo je vrijedno iskustvo za Corpo Nazionale Soccorso Alpino e Speleo. Niti jedna preventivna vježba ne može u toj mjeri pokazati dobre i loše strane u spasilačkim manevrima, a pogotovo u koordinaciji raznih regionalnih ekipa, koje vrlo rijetko i rade zajedno.

U vježbama speleospašavanja imao sam kao jedan od težih često ulogu unesrećenoga. Prilično sam siguran da mi je to mnogo pomoglo. Vjerujem da trenutak kad ranjenik uđe u nosilo i biva zatvoren kao u kakav sarkofag može biti psihološki težak i neugodan. Meni je takvo stanje kroz vježbe postalo poznato, što mi je sigurno olakšalo podnošenje dugotrajnog boravka u nosilu.

Tijekom četverodnevne akcije upoznao sam mnogo speleologa, ali sam zbog teškog psihofizičkog stanja malo njih i upamtio. No, mogao bih se kladiti da su oni mene dobro upamtili. Sjećam se stanovitog Rubena iz Brescije koji mi je ustupio svoj prsluk punjen perjem i nekoliko me puta upozorio da mu ga vratim ako je ikako moguće. Kada sam stigao u operacijsku dvoranu torinske bolnice, liječnici nisu pokazali mnogo razumijevanja za emotivnu vezanost speleologa i blatnog komada odjeće. Usprkos

mojim protestima, razrezali prsluk, ali su to, siguran sam, narednih dana više puta požalili jer, zadnje čega se prije operacije sjećam, bila je pro-

storija puna lebdećeg paperja. Nasmijavalo me kada bih ležeći na leđima puhnuo, a paperje bi se veselo uskovitlalo. Čitava je sala bila bijela.

Giovanni Badino

Izlazak na svjetlo dana... bezbroj ljudi kojima dugujem neizmjernu zahvalnost

Ima li sreće bez nesreće i obratno? (Prava istina o spašavanju novoga nacionalnog junaka)

Nemislav Mudrinić*

Početak lijepog ljetnog dana visoko u planini, u Alpama, negdje između Italije i Francuske, ni po čemu nije dao naslutiti da bi se ikakvom silo mogla razbiti idila susreta vedrog neba, puno plavijeg no što se u dolini ikada može doživjeti, i planinskih vrhova raznih oblika, erodiranih i ogoljenih od snijega, kiša i vjetrova. Fotografije najboljih majstora s takvim pejzažima prodaju desetljećima kalendare i postere koji ukrašavaju zidove ljubitelja prirode širom svijeta, čak i one koji nisu skloni osobno se izložiti alpskom suncu, vjetrovima i naporima potrebnim da se u takvom planinskom raj boravi.

Mali Igica bio je jedan od onih koji su nalezili užitak u pojedinostima kakve nisu postojale u urbanim sredinama. U planinskim vidicima, zvukovima kravljih zvona i povremenim susretima sa sviscima, glodavcima veličine osrednjih pasa, uživao je i toga prijepodneva uočavajući povremeno pukotine u vapnenačkim stijenama, s dimenzijama katkad neočekivano velikima i zastrašujućima. Naišavši na jednu takvu pukotinu, ma što pukotinu, pravu pravcatu jamu! - Mali Igica se u svojoj znatiželji, koja ga je, kao i obično, tjerala da o njoj dobije čim bolju predodžbu, malo previše približio rubu, kad mu se iznenada noga okliznula. Ono što je uslijedilo uskoro se pretvorilo u legendu.

Jedan nesmotren korak doveo je inače opreznog Malog Igicu u veliku životnu opasnost i, prema tome, na stranice vodećih dnevnih, tjednih, ozbiljnih, neozbiljnih, ultražutih i infratračerskih časopisa u zemlji i svijetu. »Mislím da imamo hit« - tih je dana bilo geslo njihovih urednika i novinara. Nisu se previše zadržavali na samim uzrocima pada. Vrag će ga znati, možda je grappa za doručak bila loše destilirana, možda je inače okretni Mali Igica imao fleševe uzrokovane sinočnjim mudrim razgovo-

Giovanni Badino

rima u velikom logorskom šatoru na kojemu je s ostalim kolegama boravio, ali predstavnici tiska su se uglavnom zadovoljili objašnjenjem – šit hepens. Njihov je jedini stvarni cilj bio predočiti široj javnosti autentičnu priču o dramatičnim događajima kroz koje je stjecajem nesretnih, a i nekih sretnih okolnosti, morao proći siroti Mali Igica, novi nacionalni junak.

Prvo što je Malom Igici prošlo kroz glavu kad je počeo propadati u tamu nije bila, na svu sreću, neka šiljata stijena, a ni retrospektiva dotadašnjeg života. Sabran kakav je uvijek bio - dobro, ne baš uvijek, ali najčešće - pitao se samo jedno: koliko je duboka jama u koju upravo pada. I što je više propadao to se manje pitao. Iako je speleolozima u krvi da požele što veću dubinu novopronađenih jama, Mali je Igica ovoga puta želio da jama bude čim plića s obzirom na to da nije navikao istraživati u slobodnom padu. Ali, avaj, k'o za inat, ova je bila čak 400 metara duboka, a to je, majci, bilo previše i za junaka kakav Mali Igica bijaše.

Kažu da Bog čuva djecu i pijance ali je ovaj put, čini se, odlučio učiniti iznimku. Valjda je i njemu Mali Igica bio simpa, vražićak kakav je već bio. Čini se da je kakav neodgovorni alpinist, nimalo u skladu s kodeksima ponašanja u

* Ova je priča maloj pokušaj satiričnog osvrt na spomenute trenutke. Napisao sam ju inspiriran niskom sjajnih bisera naših vrljih novinara. Svaka sličnost sa stvarnim likovima i događajima je moguća, iako je to teško za povjerovat. Jela

Pri izvlačenju je trebalo savladati mnogo teških detalja i uskih prolaza

prirodi i njezina očuvanja, iz nekih samo njemu znanih razloga bacio svoje uže u jamu. I upravo je taj neodgovorni čin, taj atak protiv ekološke ravnoteže, koliko god grozan sam po sebi bio, spasio život Malom Igici.

O tome kako se za Malog Igicu, dok je propadao sve dublje u bezdan i u sebi brojao sekunde ne bi li izračunao dubinu po formuli $L = g/2 \cdot t^2$ uže zakvačilo, čitatelji spomenutih tiskovnih izvještaja nisu baš najbolje shvatili. Poznato je, međutim, da alpinistička užad ima dobra dinamička svojstva pa se isteže i do trideset posto, što je moralo izazvati jo-jo efekt sličan kao kod bandži dampinga. Kako je Mali Igica, junačina prava, uspio iz svega izaći samo s iščašenjem ramena i lomom noge teško je objasniti. Naravno, imao je sa sobom svoj najdraži mobilni, onaj pravi speleološki, ta ne bi on nikad išao okolo neopremljen, ali kako na njemu nije imao više kuna, uspio je samo poslati esemes

poruku. Sreća mu se tada osmjehnula, jer su se u blizini našli ronionci koji tuda i inače patroliraju ne bi li kome priskočili u pomoć. Njihova je uloga u spašavanju bila ključna. Popeli su se jedan na drugog tehnikom koju obični čitatelji ne mogu shvatiti, pa ih ni novinari nisu htjeli time zamarati. Tada su najhitnije u jamu bili upućeni najvažniji i najodvažniji: liječnici, astronauti, jer, nikad se ne zna, i reporteri Večernjeg lista koji nose i najviše zasluga za autentične i točne podatke. Dakako, poslije su im se pridružili i drugi kolege, prenoseći svoje viđenje događaja s lica mjesta, a i ostali spašavatelji, oni obični, speleolozi. Sa sobom su ponijeli svu potrebnu opremu. Batiscaf nisu uzeli ali bio je u pripremi.

I kao što znamo, Mali Igica je spašen. Pokazao je svijetu gdje se rađaju pravi junaci. Trenutno se oporavlja ali već smišlja nove nestašluke i speleološka istraživanja. Tko zna, možda će nekad netko i o tome nešto napisati.

Jelinić: How I experienced and survived the rescue from Piaggia Bella

On August 8th 2007, Igor Jelinić-Jela, one of the best and most experienced croatian speleologists, was exploring the underground system Piaggia Bella in Italy, with some italian colleagues. On a relatively easy spot, Igor slipped and fell, breaking his leg and hurting his shoulder. An open leg fracture is a serious problem in the city, but in a pit at 300m below the surface and 4km away from the entrance, this is, to say the least, a dramatic event.

The rescue effort that followed was a widely covered topic in the croatian, but also the world media. This is understandable, since the italian colleagues from Corpo Nazionale Soccorso Alpino e Speleologico had undertaken the biggest speleological rescue mission in the world. Over 150 rescuers fought for every meter of length and depth in the cave for over 4 days. Igor Jelinić-Jela was carried out of the cave on August 12th, at 13:34.

The article describes how Igor Jelinić-Jela experienced and survived his rescue, what he thought of and how he functioned for almost 4 days strapped in a stretcher, did he sleep and how he »went to the bathroom«, and many more »minute« details. It is an extremely interesting story, highly dramatic and amusing at the same time. Jela himself is a member of a rescue team, so he understood very well the strain of his italian colleagues, and this story is his way of saying thank you for all their hard work.

Giovanni Badino

Na izlazu